

ผลการใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

อัมพร ภู่ระหงษ์*

ดร. ปริญญา ทองสอน**

ดร. วิมลรัตน์ จตุรานันท***

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษามีความสำคัญ ให้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร ภาษาเป็นวัฒนธรรม และเป็นมรดกที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้น และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะเอกลักษณ์ของคนไทยที่มีสัญลักษณ์เจ้ากลอน ใช้ถ้อยคำ ที่มีสัมผัสดลลิองของกัน บทร้อยกรองเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติทางภาษาที่ควรภูมิใจและอนุรักษ์ไว้ให้สืบทอดต่อไป ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาท่องบทอาขยาณ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนตระหนักรู้ในคุณค่าของภาษาไทย และให้เข้าใจในความไฟแรงของบทร้อยกรอง เป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ เป็นสื่อในการถ่ายทอดคุณธรรม คติธรรม และข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน และส่งเสริมให้มีจิตสำนึกทางวัฒนธรรม และหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้ปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ผู้วิจัยได้จัดสาระการเรียนรู้สนองนโยบายพระราชนิยมยุคปัจจุบัน คือศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กล่าวว่าให้สถานศึกษาจัดการเรียน

การสอน โดยยึดสภาพปัจจุบันในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยนำโจ๊กปริศนาเป็นสื่อการสอนแต่งคำประพันธ์ โจ๊กปริศนาเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านแต่ด้วยบทร้อยกรอง ผู้คนเป็นปริศนาคำทาย ที่มีความสนุกสนาน เร้าใจ และส่งเสริมความคิดสติปัญญา นับเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม ที่สืบทอดให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและนิสัยใจคอของคนไทย โจ๊กปริศนาช่วยเสริมสร้างให้เกิดสติปัญญา และฝึกความคุ้นเคยกับคำสัมผัสดลลิองของ ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรม ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้สื่อประสมที่บูรณาการสื่อหลาย ๆ ชนิดเข้าด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ จัดกิจกรรมด้วยกระบวนการที่หลากหลายเหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม การเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้โจ๊กปริศนาเป็นสื่อ และเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรม

* นิติพริญญา โท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
- เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

- ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี หมายถึง ชุดของสื่อประสานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบตามแนวของการจัดทำชุดการสอนของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกรรม โดยใช้วิธีการพื้นบ้าน โจ๊กปริศนาเป็นสื่อการเรียนรู้ คำประพันธ์ที่นำมาสอนได้แก่ กลอนสุภาพ กายษานี 11 ส่วนประกอบของชุดกิจกรรม มีดังนี้ คู่มือครุ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกหัดท้ายชุดกิจกรรม แบบทดสอบ เนื้อหาของชุดกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยได้นำมาจากระที่ 4 หลักการใช้ภาษา การแต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอน กายษานี 11 และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม นำวรรณกรรมพื้นบ้านโจ๊กปริศนามาเป็นสื่อการเรียนรู้

- การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5-10 นาที) เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียน โดยใช้กิจกรรมเกม เพลง ทายโจ๊กปริศนา เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้น มีความพร้อมที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (30 นาที) เป็นขั้นที่ให้นักเรียนมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมก่อสร้าง

โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับคู่มือนักเรียนและสื่ออุปกรณ์การเรียน ซึ่งประกอบด้วย บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรมแบบฝึกหัด แบบทดสอบ นักเรียนทำกิจกรรมตามลำดับของคู่มือนักเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (5-10 นาที) ครุนักเรียนอภิปรายสรุปร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจถูกต้อง ตรงตามเนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วให้นักเรียนนำเสนอผลงานที่ทำในขั้นกิจกรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นทดสอบ (10 นาที) ครุให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียน จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบแบบอัตนัยการแต่งคำประพันธ์ โดยอิสระ จำนวน 1 ข้อ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ค่ารวมรู้ ความสามารถในด้านการแต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้องตามลักษณะ วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งคำประพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. คำประพันธ์ หมายถึง ถ้อยคำผูกขึ้นตามแผนบังคับของลักษณะคำประพันธ์ชนิดนั้นๆ ที่กำหนดไว้

6. โจ๊กปริศนา หมายถึง สิ่งที่เป็นเงื่อนจําทातายแต่งคำยับหรือยกร่อง เชิญชวนให้คิดค้น แก้ปมปริศนาที่ผูกขึ้น เป็นวิธีการฝึกทักษะการคิด และยังมีส่วนทำให้ผู้เล่นคุ้นเคยกับคำประพันธ์ประเภทกายษานีและกลอนซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นสื่อการเรียนการสอนในชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพระมหาตตมาราม

สำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยบูรพา

วารสารใจกลางในห้องสมุด

อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 11 ชุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแต่งคำประพันธ์ จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ
3. แบบทดสอบความวัดเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 1 ข้อ

3. แบบสอนความวัดเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างชุดกิจกรรม

- 1.1 ศึกษาหลักการสร้างชุดกิจกรรมจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

- 1.2 ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และใช้วรรณกรรม พื้นบ้าน โจ๊กปริคานา เป็นสื่อการเรียนรู้

- 1.3 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คือ นักเรียน ศึกษาและทำชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ แล้วมีความสามารถ ดังนี้ เข้าใจลักษณะของคำประพันธ์ประเภท ร้อยแก้วร้อยกรอง คำคล้องจอง การเขียนเปรียบเทียบ การเขียนลำนำความคิด ฉันทลักษณ์ของภาษาญี่ปุ่น 11 การอ่านทำนองเสนาะภาษาญี่ปุ่น 11 ฉันทลักษณ์ของ กลอนสุภาพ การเรียบเรียงถ้อยคำ การอ่านทำนองเสนาะ กลอนสุภาพ การแต่งภาษาญี่ปุ่น 11 และการแต่งกลอนสุภาพ ชุดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 11 ชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ร้อยแก้วร้อยกรอง

2. ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ไข่คำคล้องจอง
3. ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ลองคิดเปรียบเทียบ
4. ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง จัดระเบียบความคิด
5. ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง หลักลิขิตภาษาญี่ปุ่น
6. ชุดกิจกรรมที่ 6 เรื่อง วิธีแนะนำภาษา
7. ชุดกิจกรรมที่ 7 เรื่อง ซึ้มทราบกลอนสุภาพ
8. ชุดกิจกรรมที่ 8 เรื่อง เรียงร้อยถ้อยคำ
9. ชุดกิจกรรมที่ 9 เรื่อง เสนะลำคำกลอน
10. ชุดกิจกรรมที่ 10 เรื่อง เว้าวนภาษาญี่ปุ่น
11. ชุดกิจกรรมที่ 11 เรื่อง วิถีกลอนสุภาพ

การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรม

1. นำชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ ที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และแก้ไขความลูกค์องและความ เหนماะสมของเนื้อหา สำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำ

2. นำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 เพื่อตรวจสอบความที่ยังคง ของ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและนำกลับมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. นำชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน วัดนางกระอก อําเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลอง มีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ครั้งที่ 1 ทดลองแบบเดี่ยว โดยทดลองกับ นักเรียน 3 คน ที่เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อตรวจสอบ ความชัดเจนของภาษาลำดับขั้นตอนในการเรียน ความ ยากง่ายของเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลาต่อ กิจกรรม ในแต่ละชุดกิจกรรม

- 3.2 ครั้งที่ 2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก นำชุด กิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 6

คน ที่มีผลการเรียน เก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 2 คน เพื่อศึกษาความเข้าใจในเรื่องความชัดเจนของเพื่อหา ทำสั่ง ความเหมาะสมของเวลาต่อ กิจกรรม

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหนังสือเรียน เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบแบบอัดนัยการแต่งคำประพันธ์โดยอิสระ ซึ่งกำหนดภาพให้ 2 ภาพ ได้แก่ ภาพเม่นกับลูกนก ภาพปลา โดยให้นักเรียนเลือกแต่งกลอนสุภาพหรือภาพยานี 11 จากภาพที่กำหนดให้ จำนวน 1 บท

การหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้จัดสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2. นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และการวัดผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา กับมาตรฐานคุณภาพของ การเรียน (IOC)

3. นำผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ละท่าน มาบันทึก เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับมาตรฐานคุณภาพของ การเรียน IOC

4. คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับมาตรฐานคุณภาพของ การเรียน IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้จำนวน 92 ข้อ ซึ่งเป็นตัวแทนกับคุณภาพของ การเรียน IOC

5. กำหนดเกณฑ์การผ่านหรือคะแนนมาตรฐานคัด การกำหนดคะแนนมาตรฐานคัดในการพิจารณาผ่านเกณฑ์ ขั้นต่ำจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามวิธีของ แยกกอก โดยการนำแบบทดสอบทั้งสองฉบับเสนอครู่ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี เพื่อพิจารณา เนื้อหาและความยากของแบบทดสอบ โดยพิจารณาว่า นักเรียนที่มีสมรรถภาพขั้นต่ำสุดตามเนื้อหา มีความน่าจะเป็นในการตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก คะแนนมาตรฐานคัด ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 2 ฉบับ มีคะแนน ดังนี้ ฉบับที่ 1 คะแนนเต็ม 40 เกณฑ์การผ่านเท่ากับ 7 เท่ากับ 28 ฉบับที่ 2 คะแนนเต็ม 10 เกณฑ์การผ่านเท่ากับ 7

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนากระอก อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของ แบบทดสอบ-

7. นำผลการทดสอบมาตรวจสอบให้คะแนน โดยให้ คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำผลมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย ของแบบทดสอบ (P) ได้ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ อยู่ระหว่าง 0.27 – 0.60

8. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ เป็นรายข้อ โดยใช้สูตรดัชนีเบรนนอน ได้ค่าอำนาจจำแนก รายข้อระหว่าง 0.25 – 0.63

9. คัดเลือกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20–0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกด้วยตัวอักษร 0.20 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ จำนวน 40 ข้อ การวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกข้อสอบซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.60 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.63

10. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ จำนวน 40 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรลิฟวิงสตัน ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.76 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ ฉบับสมบูรณ์

3. การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดเจตคติ

2. สร้างแบบสอบถามตามวัดเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ โดยเลือกใช้มาตรฐานตัวบ่งชี้ค่า 5 ระดับ(Rating Scale) ตามหลักของลิกิร์ท (Likert) จำนวน 30 ข้อ

3. นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวนภาษา ข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .05 – 1.00 จำนวน 20 ข้อ มาใช้เป็นแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์

6. นำแบบสอบถามวัดเจตคติ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดนากระอก อําเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยในการศึกษารั้งนี้ โดยกำหนดผลดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีเจตคติที่ดีมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีเจตคติที่ดีมาก
2.51 – 3.50	มีเจตคติที่ดีปานกลาง
1.51 – 2.50	มีเจตคติที่ดีน้อย
1.00 – 1.50	มีเจตคติที่ดีน้อยที่สุด
ขึ้นไป	เลือกเจตคติในทางบวกระดับดีปานกลาง คือ 3.50

7. นำกระดาษคำตอบที่ตรวจให้ครบถ้วนแล้ว มาเรียงค่าคะแนนจากสูงไปหาต่ำ ตัดกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 25 แล้วแยกกระดาษคำตอบออกเป็น 2 ชุด เป็นกลุ่มสูง 1 ชุด กลุ่มต่ำ 1 ชุด นำคะแนนกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ นาเข้ากับความถี่โดยทำเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย และความแปรปรวนเป็นรายข้อ

8. นำคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ พร้อมกับคะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มาหาค่า t-Test ค่า t ที่คำนวณได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ผลการคัดเลือกในครั้งนี้ ได้ข้อที่มีค่าอยู่ระหว่าง 2.39–8.88 จำนวน 21 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.39–8.88

9. นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ ที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองสอบ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดนากระอก อําเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติแบบสัมประสิทธิ์แอลfa (Alpha Coefficient) ของครอนบาก ซึ่งพบว่าผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ กลุ่มสารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 11 ชุดกิจกรรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ที่จัดทำฉบับสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้อธิบายชี้แจงทำความตกลงกับนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องการเรียน เวลาเรียน วิธีการในการเรียน

2. ทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนที่จะดำเนินการสอน

3. ผู้วิจัยดำเนินการสอน ตามชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เวลาชุดละ 1-2 ชั่วโมงหลังการสอนทุกชุดกิจกรรมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และนำข้อมูลจากแบบฝึกหัด ไปบันทึกคะแนนแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4. ทดสอบหลังเรียน หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง ครบทุกชุดกิจกรรมแล้ว ให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์

5. ตรวจสอบการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมโดยนำคะแนนไปเทียบกับเกณฑ์ และทดสอบตามวิธีการทางสถิติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ กลุ่มสารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 姿 เกอพันสนิก จังหวัดชลบุรี

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 1

2. เจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ กลุ่มสารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 姿 เกอพันสนิก จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ซึ่งมีเจตคติในการบวกอยู่ในระดับมีเจตคติที่ค่อนข้างมาก

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม การแต่งคำประพันธ์ กลุ่มสารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 姿 เกอพันสนิก จังหวัดชลบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก การสร้างชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ ได้ดำเนินการสร้างอย่างมีหลักเกณฑ์ ชุดกิจกรรมมีลักษณะเป็นสื่อประสบ โดยใช้เกณฑ์ต่างๆ การทายใจ กปริศนา เพลง กาพี เป็นการเร้าให้นักเรียนสนใจที่จะเรียน ด้วยความสุข สนุกสนาน มีการจัดกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เนื้อหาสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความสามารถและวัยของผู้เรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (ประสาน อิศราวดี, 2538, หน้า 47) นอกจากนี้กิจกรรม มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตร พิยรชอน และสายไจ อินทรัมพรย์ (2522, หน้า 52-62) และรชนี ศรีไพรรัตน์ (2529, หน้า 633-634) ที่พบว่านักเรียนได้เรียนรู้จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ซับซ้อน นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับบันลือ พฤกษะวน (2533, หน้า 83-84) และคิวภานท์ ปทุมสุต (2533, หน้า 15-25) ที่กล่าวว่ากิจกรรมที่จัดควรเป็นไปตามความสนใจของเด็ก เพราะเด็กบางคน

อาจจะไม่มีความสามารถในด้านนี้ จึงไม่ควรบังคับ ชุดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นชุดกิจกรรมที่ให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ (2545, หน้า 101) ที่ได้เสนอว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติ ด้วยวิธีการเรียนรู้ ที่หลากหลาย นอกรากนิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดหลักพิจิราชีวิทยาด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference) หลักความพร้อม หลักการเรียนรู้ด้วยการกระทำ และสอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของชอร์นไดค์ (Thordndike) ทั้ง 3 กฎ คือ 1. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) 2. กฎแห่งการฝึก (Law of exercise) 3. กฎแห่งผล (Law of effect)

2. เจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำ ประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.24 ซึ่งมีความคิดเห็นในทางบวกต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรม การแต่งคำประพันธ์ อยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากสามารถ ดังต่อไปนี้

2.1 การใช้ชุดกิจกรรมจัดเป็นการสอนที่ มีกิจกรรมจากง่ายไปยาก

2.2 การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนด้วย การปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง ตรงกับความสนใจ เพาะกิจกรรมต่างๆ เป็นสิ่งเร้าใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิด การคิด รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ รุ่งทิวา ภิญโญครร (2542, บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาภาษาไทย

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้อง กับหลักการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของ กลมรัตน์ หล้าสุวงศ์ (2528, หน้า 233) บางข้อ ดังนี้

2.3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ และสนุกสนานส่งผลให้เกิด เจตคติที่ดีได้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถของตนเอง

ตามความสามารถของตนเอง โดยไม่มีการบังคับ ทำให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และเกิดเจตคติที่ดีได้

2.3.2 การที่ครูเป็นต้นแบบที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติ และการมีระเบียบวินัย ส่งผลให้นักเรียน เกิดเจตคติที่ดี

2.4 การจัดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและ เพียงพอต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้ได้ เต็มที่ ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนที่จะเรียนรู้ได้ ต้องมีความรู้ด้านภาษาไทย เช่น การอ่าน การเขียน การคิด ฯลฯ จึงจะสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้น ครูควรจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์

2.5 บทบาทของครูเปลี่ยนไปจากผู้สั่งการมา เป็นผู้อี้อ้ออำนวยการเรียนรู้ เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียน พยายามที่จะเรียนรู้ บุญญา คงผล (2544, หน้า 108) กล่าวว่า ในฐานะที่ครูเป็นผู้อี้อ้ออำนวยการให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้มากกว่าเป็นผู้ออกคำสั่ง ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ต่อการเรียน

3. เจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่ง คำประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.24 ซึ่งมีความคิดเห็นในทางบวกต่อวิธีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรม การแต่งคำประพันธ์ อยู่ในระดับดีมาก เนื่องจาก การใช้ชุด กิจกรรมจัดเป็นการสอนที่มีกิจกรรมจากง่ายไปยาก นักเรียนได้เรียนด้วยการปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง ตรงกับ ความสนใจ เพาะกิจกรรมต่างๆ เป็นสิ่งเร้าใจ กระตุ้นให้ นักเรียนเกิดการคิด รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งทิวา ภิญโญครร (2542, บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สอดคล้องกับหลักการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน ของ กลมรัตน์ หล้าสุวงศ์ (2528, หน้า 233) บางข้อ ดังนี้ การจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความ พึงพอใจและสนุกสนานส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีได้ และส่งเสริม ให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถของตนเอง

โดยไม่มีการบังคับ ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และเกิดเจตคติที่ดีได้ การที่ครูเป็นต้นแบบที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติ และการมีระเบียบวินัย ส่งผลให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดี การจัดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้ได้เท่าเทียมกันสอดคล้องกับ วารินทร์ รัศมิพรหม (2542, หน้า 56) กล่าวว่าการเลือกสื่อต้องให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ความสามารถของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชีสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ นอกจากนี้บทบาทของครูเปลี่ยนไปจากผู้สั่งการมาเป็นผู้อื่นอำนวยการเรียนรู้ เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนพยาบานที่จะเรียนรู้ บุญญา คงผล (2544, หน้า 108) กล่าวว่าในฐานะที่ครูเป็นผู้อื่นอำนวยการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าเป็นผู้ออกคำสั่ง ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

นักเรียนเขียน อาจส่งผลในทางลบเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการแต่งคำประพันธ์

6. ครูควรจัดกิจกรรมที่กระตุ้นช่วยให้นักเรียนเกิดความรักและสนใจที่จะแต่งคำประพันธ์ เช่น จัดประกวดหรือแข่งขันในโอกาสที่เป็นวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีนิสัยรักการเขียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ความมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนในลักษณะอื่น ๆ ให้หลากหลายกว่านี้ เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ความมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่งคำประพันธ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม และเรียนโดยไม่ใช้ชุดกิจกรรม

3. ความมีการศึกษาความก้าวหน้าและความคงทนในการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์

4. ความมีการสร้างชุดกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ ในรูปแบบอื่น ๆ

5. ความมีการนำรูปแบบและขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมไปใช้กับทักษะทางภาษาให้ครบถ้วนทุกทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมนี้อย่างละเอียด ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนเป็นไปตามลำดับขั้นตอน และบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ครูควรอธิบายวิธีการเรียนให้นักเรียนเข้าใจก่อน และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยก่อนใช้ชุดกิจกรรม เพื่อความสะดวกในการสอนในชุดกิจกรรมต่อ ๆ ไป

3. การเรียนการสอนควรจับบรรยายการเรียนอย่างเป็นกันเอง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. การจัดกิจกรรม ครูควรยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ยึดหยุ่นตามความเหมาะสม

5. ขณะดำเนินการสอน ครูควรคำนึงถึงความสนใจของนักเรียนเป็นหลักอย่างรัด แต่ใจร้อนถ้ามีนักเรียนไม่ยอมต่อคำกล้องของ ไม่อยากคิด หรือไม่ยอมแต่งคำประพันธ์ ครูไม่ควรบังคับ เพราะการคาดค้นให้

บรรณานุกรม

- กลมรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528). จิตวิทยาการศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศรีเดชา.
- กรรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- กรณิการ พวงเกยน. (2533). ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- พิคเน แรมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ บุญวน. (2543). การเบรี่ยงเพียบความเข้าใจในการอ่านและเขตคติต่อการอ่านของนักเรียนขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบโครงสร้างระดับยอดกับการสอนตามอุปสรรค. ปริญญาบัณฑิต
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชามัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัพ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ประสานมิตร.
- บุญญา คงผล. (2544). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำคนสอง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตขั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัพ, มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- ประสาท อิศราภรณ์. (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ: รามพิศาลาร์ต. ไอเดียนสโตร์
- รัชนี ศรีไพรรณ. (2529). การสอนบทเรื่องและการทำนองเสนาะระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรภัทร ภู่เจริญ. (2546). การบริหารการเรียนรู้ที่ชัดผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: สมบัติส่งเสริมเทคโนโลยี.
- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2542). การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน ธรรมเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- วีไลพร คำสะอาด. (2541). การศึกษาความสามารถการคิดสร้างสรรค์และความพอใช้ในวิชีสอนภาษาไทยของนักเรียน
ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยเพลงและเกณประกอบการสอนตามอุปสรรค. ปริญญาบัณฑิต
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัพ, มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศิวิการ ปทุมสุธ. (2533). กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ
- สุจิต เพียรชุม สายใจ อินทรัมพรรย. (2522). วิชีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ จำนาณุกิจ. (2533). การใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทยระดับขั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัพ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.